

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-550-1-28>**PEER LEARNING AND GROUP LEARNING: AN EFFECTIVE
FOUNDATION OF MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES****ВЗАЄМОНАВЧАННЯ ТА ГРУПОВЕ НАВЧАННЯ: ЕФЕКТИВНА
ОСНОВА СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ****Lefterova O. M.**

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of General Linguistics, Classical
Philology and Neo-Hellenistic Studies
Taras Shevchenko National University
of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Лефтерова О. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри загального
мовознавства, класичної філології
та неоедліністики
Навчально-науковий інститут
філології
Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Новий час поставив нові вимоги до освітньої діяльності. Застосування таких навчальних технологій, які спонукають здобувачів освіти не тільки до розвитку особистісних здібностей, але й до самостійного способу отримання різновекторних знань, стає необхідною умовою формування висококваліфікованих спеціалістів. На сьогоднішній день у навчальних закладах різних рівнів спостерігається зміна освітньої парадигми, оскільки вміння оперувати великими масивами інформації набуває першочергового значення. Саме процес прискорення, обробки й передачі інформації, що є характерною особливістю постінформаційного суспільства, призвів до значних модифікацій у сфері знань і навчання, а отже, й у методах викладання.

Хоча співпраця і в робота в групах не є новітнім методом в педагогіці, дослідження сучасних вчених по цьому питанню створюють новий вектор в стратегіях колаборативного навчання. Проблеми взаємонавчання та групового навчання розглядаються в низках наукових статей як вітчизняних, так і зарубіжних авторів [3; 4, 6–11; 1; 2, 289–297]. Взаємонавчання або співнавчання (колективне або групове навчання у співпраці) є такою формою навчальної діяльності, яка передбачає роботу студентів у малих групах з метою розв'язання завдань різного рівня складності, розробку спільних проєктів і отримання ефективної результативності спільної роботи [6, 68–72].

Співпраця та взаємодія у групі позитивно впливає на продуктивність навчального процесу і сприяє активному розвитку навичок та вмінь студентів. Як зазначив Tomasello, спільна робота веде до кращих

результатів та підвищує продуктивність навчального процесу у вищій школі [5].

Дослідження в галузі нейронауки показують, що один із найефективніших способів допомогти студенту зрозуміти й засвоїти зміст матеріалу – це встановити зв'язки між матеріалом, який вивчається, та попередніми знаннями студента. Таке опрацювання передбачає переказ інформації своїми словами та детальне пояснення своїх ідей через звернення до вже отриманого досвіду. Роль викладача в такому форматі навчання полягає в правильній постановці питань, що дозволяє студентам обговорювати проблему й генерувати відповіді у співпраці. Працюючи в групах, студенти беруть активну участь у навчанні, спілкуються, дискутуються по проблемних питаннях, допомагають один одному та дають зворотній зв'язок. Подібна колаборація передбачає не тільки постановку запитання один одному щодо викладаного змісту, але й переформулювання проблеми, висловлення критичних зауважень, пояснення та обґрунтування своєї думки іншим членам команди, що дозволяє ознайомитись з різними концепціями по проблемі, яка розробляється. Такі види взаємодії сприяють швидшому та глибшому навчанню.

Дослідження засвідчують багатовимірні переваги спільного навчання. Окрім оптимізації процесів розуміння та збереження набутих знань, взаємонавчання сприяє розвитку навичок критичного мислення у студентів, оскільки взаємодія у групі вимагає аргументованого обґрунтування власних ідей, аналіз альтернативної точки зору та участь в академічних дискусіях. Крім того, спільне навчання сприяє розвитку когнітивної гнучкості: студенти інтегрують різні шляхи та варіанти для виконання завдань, що передбачає спільну розробку оптимальних рішень у груповій взаємодії та адаптацію до альтернативних підходів.

На емоційному рівні спільна навчальна діяльність сприяє підвищенню почуття компетентності та мотивації кожного з членів групи. Зокрема, дослідження демонструють зміну ставлення до навчального процесу: у студентів зростає впевненість у власних можливостях та здібностях при виконанні завдання, що зумовлено як індивідуальною підтримкою кожного з учасників групи, так і колективною підтримкою загалом. Крім того, командна взаємодія створює сприятливі умови для розвитку соціальних навичок, оскільки співпраця заохочує студентів до взаємодопомоги, підтримки та формуванню просоціальної поведінки, що сприяє розвитку емпатії та комунікативної компетентності.

Таким чином, можна стверджувати, що колаборативне навчання – це не лише метод, а певна філософія взаємодії, яка спрямована на досягнення кінцевого результату або мети. У всіх випадках, коли студенти об'єднуються в групи, спільна праця пропонує такий спосіб

взаємодії між усіма членами групи, при якому акцентується увага на індивідуальних можливостях та здібностях, підкреслюється особистий внесок кожного члена групи та дотримується взаємоповага. Існує також розподіл повноважень та відповідальності між членами групи для їх ефективної роботи.

У колаборативному середовищі навчання студенти, розвиваючись у соціальному і емоційному планах, вчаться створювати власні унікальні концептуальні рамки, а не покладатися тільки на зовнішніх експертів.

Правила організації груп. Групи можуть створюватися у різний спосіб. Іноді групи формуються відповідно до індивідуальних здібностей студентів, іноді групи створюються на прохання викладача або за бажанням самих студентів. Але незалежно від чинників, які визначають формування групи, необхідно звертати увагу на те, що ефективна робота новоствореної групи потребує часу на адаптацію її членів (пристосування до особливостей характеру кожного з членів групи, їх особистісних здібностей та стилю роботи). Успішні групи вчаться використовувати знання, навички та вміння своїх членів, точно визначати їх переваги вже на початковому етапі та організовувати діяльність групи відповідним чином. В процесі спільної співпраці, коли учасники групи більше дізнаються про індивідуальні навички та можливості кожного з членів групи, динаміка роботи групи може змінюватися. В такому разі роботу групи необхідно корегувати.

Роль викладача. Роль викладача повинна бути спрямована на ефективну роботу групи і сприяти досягненню позитивних результатів. Викладач проводить обговорення тактик і стратегій, які скеровані на досягнення поставленої мети при реалізації запропонованого проекту. При цьому допомога викладача має бути делікатною та обережною. Варто звернути увагу, що для забезпечення спільної роботи на початкових етапах, викладачу, можливо, варто більше приділяти уваги роботі групи. На проміжних етапах та після закінчення проекту викладач повинен стимулювати студентів до роздумів та міркувань над процесом роботи та досягненими результатами.

Результати кооперативної роботи у групах. Добре організована групова робота сприяє розвитку соціальної взаємодії між студентами, формуванню не тільки професійних компетенції та навичок, але й створенню ефективної моделі спілкування при вирішенні різного рівня завдань. В решті-решт групова робота стимулює студентів до активної участі й у власному навчанні та передбачає виконання більш складних завдань, ніж ті, які вирішуються індивідуально.

Література:

1. Лещенко М. П., Капустян І. І. Інформаційні технології і засоби навчання. 2012. № 5 (31). Режим доступу: <http://www.journal.iitta.gov.ua>
2. Федоришин О. П. Колаборативне навчання як інтерактивний метод навчання іноземної мови у вищій школі. *Сучасні проблеми германського та романського мовознавства* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 15 квітня 2016). Рівне, 2016. С. 289–297.
3. Brian David McGuire. Exploring the Influence of Teacher Collaboration on Teacher Self-Efficacy: A Single Case. Study of a Charter High School). 2011.
4. DuFour, R. What is a professional community? *Educational leadership*. 2004. 61(8). P. 6–11.
5. Tomaselo M. Pourquoi nous coopérons. Rennes : Presses universitaires de Rennes. 2015
6. Tricot A. 2017. Les contraintes spécifiques des apprentissages scolaires. *Psychologie & Éducation*. 2017. N° 1. P. 68–82.